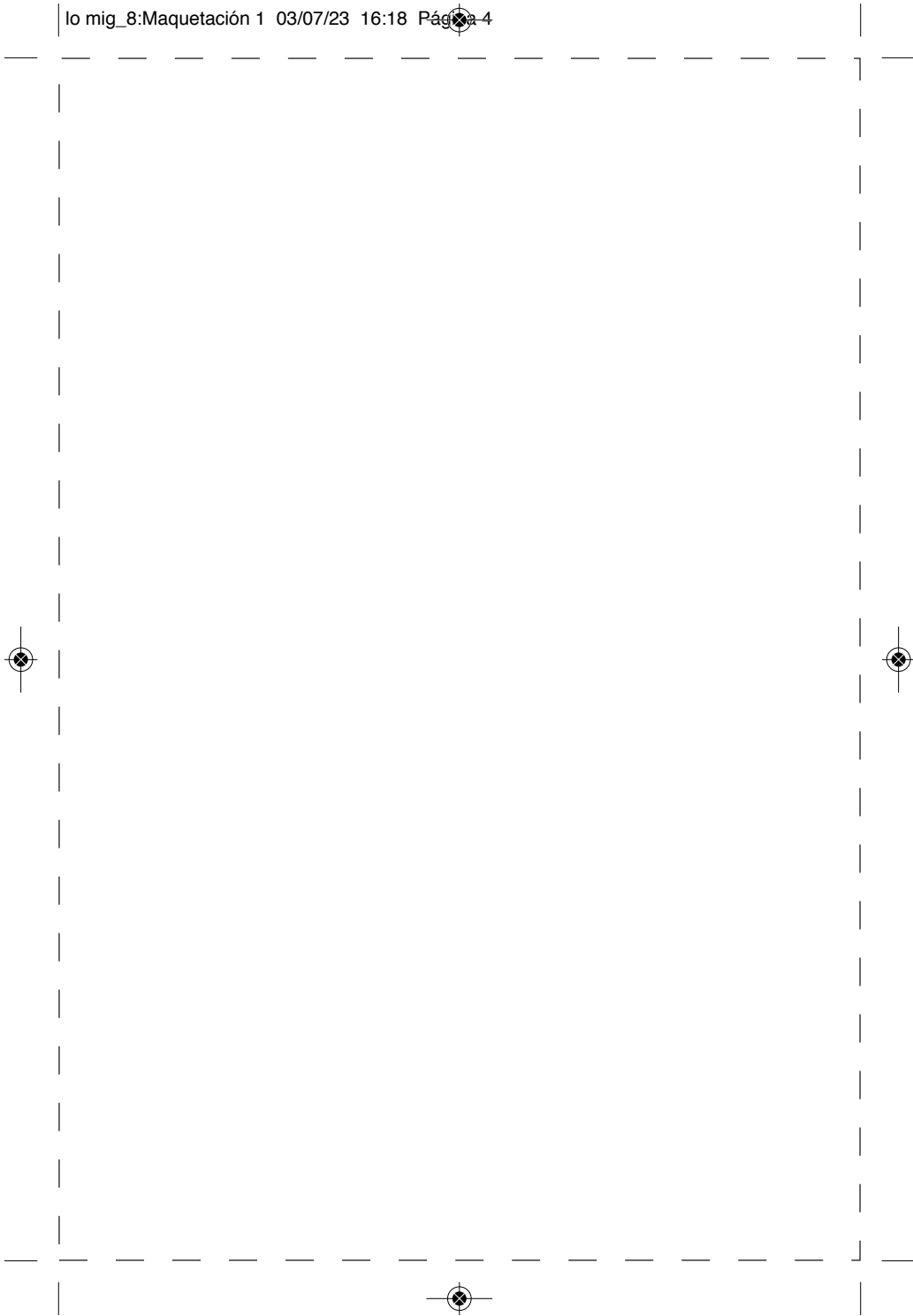

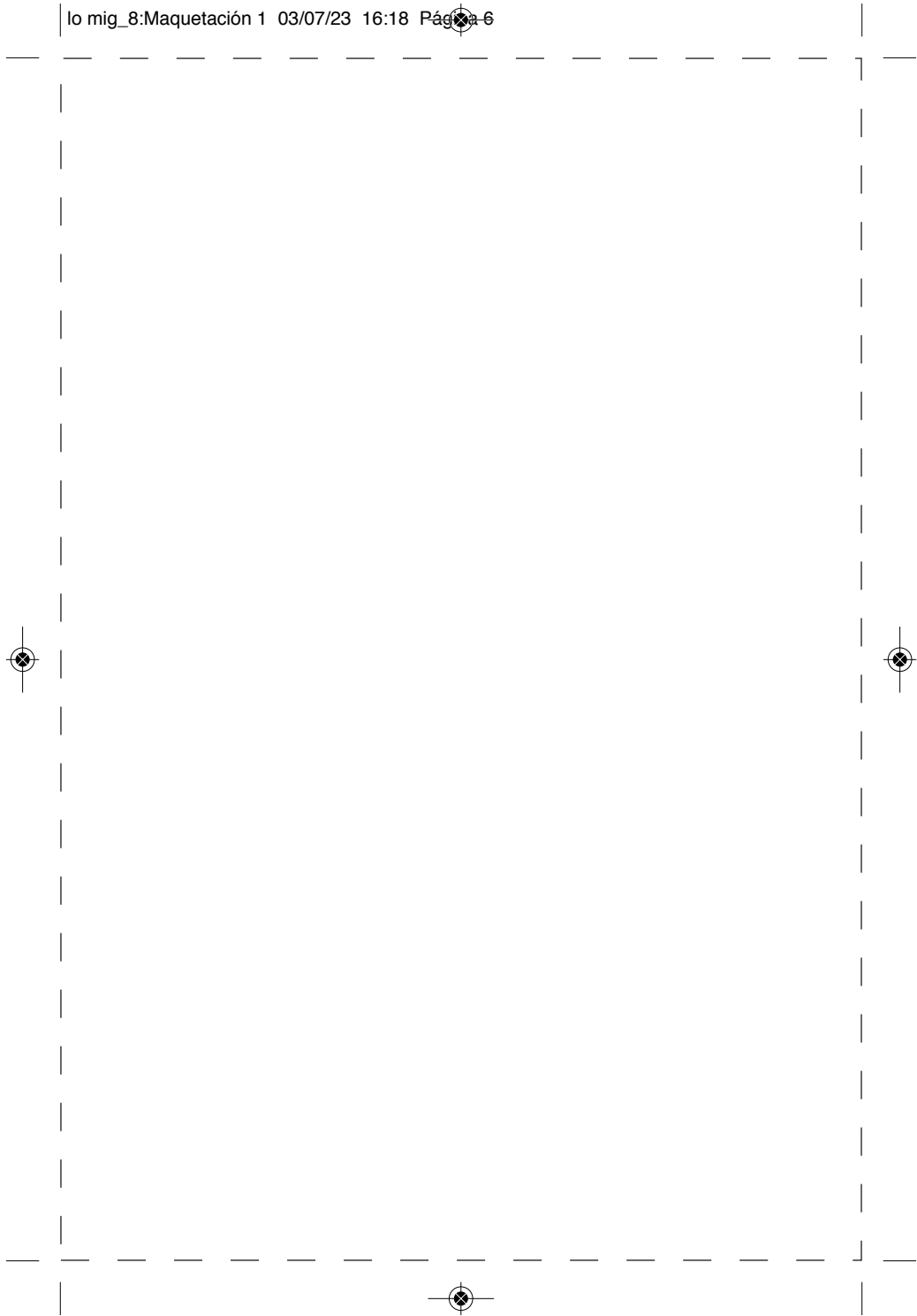
Roser Vernet

Lo mig del món

CLUB EDITOR
BARCELONA

Encara hi ha neu a les muntanyes. Encara hi ha aigua als rius. Mentre hi hagi encares, serem vius. Mentres, encares, adverbis vitals. Preferibles als mais i sempre, que amb lo seu absolutisme maten.

LO LLOC ÉS LA GENT, proclama la frase que l'amic artista va plasmar en una enganxina. Si som d'un lloc, ¿som d'una gent? ¿De la gent del lloc o de la gent a seques?

Sense les persones, ¿no hi ha lloc? ¿Què són, doncs, los llocs ignots i inhòspits on mai cap persona hi ha sigut? ¿Són una porció determinada de l'espai i prou?

Los llocs potser no necessiten la gent per ser, per existir. La gent, però, sí que necessitem lo lloc per ser. Lo primer de tots, lo nostre cos, com a lloc primigeni que ens situa en un altre lloc que l'incorpora, en lo món i en l'univers. Lo cos és un lloc que també compartim malgrat les seues fronteres visibles ben delimitades, que sovint tanquem amb pany i clau per por de no saber com conviure amb la casa-lloc que també som per als altres. Lo cos ens identifica, tant si volem com si no, amb cadascuna de les seues

parts harmonioses o desmanegades —la planta, la fesomia, los gestos, l’aulor, los sons que emetem de cara endins i de cara enfora. Amb aquest primer lloc indiscutible i inevitable podem ja tenir-hi relacions, amables i amistoses o de lluita sense descans. Lo cos com a camp de batalla, sí, i de pau i treva.

Ja de pell enfora, som tots los llocs on habitarem i per on farem camí, sedentaris i nòmades com som tots. Llocs que ens transitaran, fins i tot si proclamem amb Facundo Cabral allò de *no soy de aquí ni soy de allá...*

Sentir-se lloc pot voler dir reconèixer, en aquell bocí d’espai, trets que el mirall de cada matí ens retorna després d’haver-los espigolat lloc amunt i lloc avall. Amb los ulls oberts i fent via, mirant-nos i mirant-lo, albirem una fesomia compartida, feta de retalls eteris, d’instantis de calma i de neguit. Com la fesomia que ens retornen los miralls d’aigua, bellugadissos i canvians, i els miralls de qualsevol superfície inerta o viva quan, mentre mirem lo lloc a la impensada, ens sorprenden i reclamen atenció —o quan, sense mostrar-se del tot, ens acompanyen amb una imatge que també som.

Sí, lo lloc és la gent. Un lloc que convertirem en paisatge quan compartim la mirada que li adrecem i quan li atorguem explícitament la potestat de

reflectir, en tant que mirall també, lo nostre rostre col·lectiu. Un rostre que s'ha fet i es fa amb los trets que al llarg dels segles s'han anat dipositant, l'un darrere l'altre, l'un damunt de l'altre, l'un al costat de l'altre, sense esme ni aturador, i que en certa mesura considerem nostres. Fesomies que, si no fem l'orni, reconeixem tant si ens agraden com si no: tant si s'avenen amb allò que pensem que tocaria, com si veiem que desentonen i desafinen escandalosament.

Reconeixe's en un lloc també és fer que el lloc visqui a través teu, i de tots aquells que s'hi reconeixen d'una manera o altra, no sempre harmoniosa ni complaent. Serà sobretot aquesta manera no del tot complaent, que ens mostra una diversitat de relacions, la que ens empenyi a reforçar el lligam entre gent i lloc que sovint implica conflicte, és a dir vida —vida viscuda i vida per viure—, en aquest espai que sempre és compartit i del qual som responsables de manera inevitable; protagonistes actius o passius, però mai eximits, ni tan sols quan desertem.

Ara, però, los llocs se desdibuixen. No pas en lo sentit que diu la cançó quan proclama no ser d'enlloc, ni tampoc en la desitjable capacitat d'obrir-los i eixamplar-los. És una altra cosa, un corrent que ens els estranya i que corromp los miralls i ofusca mirades.

Potser té a veure amb això que ara s'anomena deslocalització, que és un terme econòmic, però que també pot voler dir i ser moltes coses més que afecten la nostra relació amb lo lloc i amb la gent. I, per tant, la nostra capacitat de construir mons habitables.

Habitem un món desficiós que, en un constant anar amunt i avall, a preu de saldo i sense límit, ens fa creure que ens podem reconèixer en totes les porcions d'espai, que és lo mateix que no reconeixem en cap. I llavors ja no ens cal establir aquella relació que ens vincula al lloc i a la gent que el fem ser casa i aixopluc compartit.

I així, ja deslocalitzats del tot, deixarem també de pensar en bastir llocs-refugi on poder-nos arrecerar primer, i recorre'ls després per fer-nos-els nostres i cercar-hi miralls i ressons. Per, si cal (que sempre cal), acollir-hi qui fuig dels no-llocs que ens cauen al damunt. Com si d'una allau desbocada empesa per titans desvagats se tractés. No-llocs que no mostren ni reflecteixen cap fesomia. Només buit ple de buit.

Ser casa, fer casa és una condició inestimable que en la vida hauria de ser indestruïble de l'habitar. Perquè *ser casa* és una locució que els diccionaris no recullen, però que és vital. Los humans podem ser casa i fer casa, i per tant sentir-nos (a) casa, sense paret ni trespol. I podem tenir quartos i alcoves, grans sales i façanes amb balconades i galeries amb balustrades, i no tenir casa. Si el lloc és la gent, la casa també. Hi ha persones que fan casa i que són casa.

Acostumen a ser cases de quatre aigües, de portes i finestres obertes, però ben abillades de bons vidres i bons finestrons. Teulades amb canaleres i tortugues, que canten a llevant amb l'escampadissa de pinyols d'oliva i de cirera que la moixonada hi diposita, i a ponent duen l'aigua a la cisterna amagada —aigua molla, com ja se sap que n'és l'aigua que cau del cel. Dalt de tot, finestrals per als ca-

nyissos que exposaran a sol i serena el que calgui quan pertoqui. Més avall, balcons amb persianes i cortinatges i baranes amb palmes i palmons. Un cèrcol o dos de ferro, ben aferrats a la barana, per posar-hi alguna parreta amb aufàbiga i el poal de l'aigua a la serena. Les finestres, més discretes, sovint entornades perquè deixin entrar i sortir just allò que cal, just allò que toca segons sigui estiu o hivern, dia o nit, sol o nuvolada. Parets mestres, sòlides, ben assentades a la base, ben embigades als trespols.

¿Com se fa per ser mestre de cases, d'aquesta mena de cases? Potser habitant-ne moltes. Potser transitant-ne moltes més, potser sent-hi sempre de pas, duent-les al damunt, i mudant-ne sovint les disposicions interiors i les façanes aparents. Potser a còpia de convidar-hi moltes i moltes persones, d'una en una i a ramells. Potser, també, mirant molt per les finestres. Aguantant per terrats i balcons, recorrent passadissos foscos a les palpentes i baixant escales de cul i pujant-les a pota coixa. Amagant-se a la volta de l'escala, aguantant-se la rialla o el plor. Baixant al celler a buscar vitualles, i fer-ho cantant per avisar la Maria Ganxa, no fos cas que s'espantés...

Comptar bigues i taques i bonys i forats diminuts plens de vida diminuta. Llepar lo ferro mullat

de la barana del terrat encabat de la pluja, dibuixar cares als vidres entelats amb l'alè de l'hivern. Res-seguir laberints de presències acumulades a la sala que roman tancada sempre. I fer tot lo contrari. Tancar-se i no moure's del balancí tronat, per veure què passa quan tot és fosc. Inundar de llum celler i rebostos, convidar forasters a regirar armaris i baguls, mentre gires de cara a la paret los quadros amb les cares d'avantpassats coneguts i desconeguts. Botar foc a la fumera per fer-la neta de l'estalzi. Hissar una vela gran dalt del terrat i, amb cairats de rem, arrencar a vogar amb la casa-vaixell, a tot drap: que la mar, serena o embravida, sempre convida a solcar-la. Fins a arribar a un Ararat que fermi l'arca.

¿Qui ho va dir, que posar casa era esdevenir sedentari i estàtic perquè les orenetes hi facin niu? Una casa, sempre a tocar del camí ofert.